

Högskolegemensamma mål för hållbar utveckling

Måldokument för 2017-2019

HÖGSKOLAN I BORÅS

HÖGSKOLAN I BORÅS

Innehåll

Förord: Den hållbara högskolan	3
Måldokument 2017–2019, inledning och avgränsning	4
Högskolegemensamma mål för hållbar utveckling 2017-2019.....	6

Från ursprungsdokument nr: M08

Diariernr: 270-16

Ansvarig handläggare: Samordnare för hållbar utveckling

Fastställd av: Rektor Björn Brorström

Beslutsdatum: 2016-12-05

Version nr: 9

Ersätter: 1000-14

Förord: Den hållbara högskolan

Högskolan i Borås ska vara den hållbara högskolan. Den hållbara högskolan tar sin utgångspunkt i högskolelagen kap 1§5, om främjande av en hållbar utveckling i verksamheten, och FN:s 17 mål för hållbar utveckling.

Studenterna på den hållbara högskolan äger stor förmåga att problematisera samhällliga tillstånd och utvecklingsprocesser i förhållande till globala utmaningar såsom klimathot, segregering, demokratisk instabilitet, bristande jämställdhet och ekonomisk orättvisa. Studenternas kunskaper, förståelse för och medvetenhet om dessa samhällsutmaningar är avgörande för att vi tillsammans ska kunna åstadkomma förändring. Det är också av grundläggande betydelse att våra studenter är övertygade om att det går att förnya och förändra. Spårbundenhet måste brytas och processer identifieras utifrån vad som är önskvärt eller till och med nödvändigt att förändra utifrån dagens tillstånd och perspektiv på framtiden.

Med ovanstående som utgångspunkt blir det mest centrala i högskolans hållbarhetsarbete att våra studenter har kunskaper och förmågor som kan förändra tillstånd och utvecklingsförlopp. Detta förutsätter att lärare och forskare ger utrymme åt de stora utmaningarna i kurser och utbildningsprogram för att tillsammans med studenterna driva dessa frågor.

Kunskapsutveckling och kunskapsöverföring till studenter och till det omgivande samhället stöds av en omfattande forskning kring samhälls-utmaningar dels genom fördjupningar i ämnen, dels genom flervetenskapliga perspektiv och ansatser där helheten fångas. Forskning kring hållbar utveckling prioriteras, samtidigt som varje forskaren äger sina problemställningar och metoder för genomförande av forskningsstudier. Den hållbara högskolan har en god balans mellan nyfikenhetsdriven och utmaningsdriven forskning. En sådan ordning säkrar en god utveckling och en hög kvalitet över tid.

Samverkan står i fokus vid den hållbara högskolan. Samverkan innebär inflöde av idéer och kunskaper, och i samverkan finns en möjlighet och skyldighet att föra ut kunskaper som befrämjar en gynnsam samhällsutveckling. Universitet och högskolor har ett stort ansvar för att beskriva fakta, förklara tillstånd och utvecklingsförlopp, medverka till ökad förståelse och, där så är lämpligt och möjligt, bidra till implementering av bättre modeller och metoder.

En förutsättning för legitimitet är att lärosätet är en förebild och uppfyller högt ställda krav på hållbarhet i den egna verksamheten. Ett lärosäte med betoning på hållbar utveckling måste leva som det lär; de indirekta effekterna som följer av utbildning och forskning är av avgörande betydelse och de direkta effekterna har betydelse på samma sätt som i andra större organisationer. Om vi inte är föredömliga i det egna arbetet är vi inte trovärdiga i vår uppgift att främja en hållbar utveckling.

Rektor

Måldokument - 2017-2019

Inledning och avgränsning

Högskolans systematiska hållbarhetsarbete stöds av ett certifierat miljöledningssystem, där utgångspunkten är ett helhetsperspektiv på hållbar utveckling. Föreliggande dokument innehåller högskolegemensamma mål för perioden 2017-2019. Målen omfattar såväl kärnverksamheten som högskolans campus. Mål gällande campus begränsas till verksamheten i Borås medan mål inom utbildning, forskning och samverkan omfattar hela högskolans verksamhet utan geografisk begränsning.

Högskolegemensamma mål

De högskolegemensamma målen delas in i fyra målområden; utbildning, forskning, samverkan och campus. Målen kan på enhetsnivå brytas ner i delmål och kompletteras med ytterligare mål med relevans för verksamheten. Utredningsmål för 2017 kan leda till nya eller reviderade mål för 2018-2019.

Högskolegemensamma aktiviteter för att uppnå målen

Högskolegemensamma aktiviteter, och ansvar för dessa aktiviteter, redovisas i en separat treårig handlingsplan, *Högskolegemensam handlingsplan för hållbar utveckling*, som uppdateras årligen. I övrigt regleras ansvarsfördelningen i *Högskolans ordning för miljöledningssystem (HOM)*.

Lokala handlingsplaner

Akademier och Verksamhetsstöd ansvarar för att utifrån högskolegemensamma mål samt egna mål och delmål redovisa aktiviteter i ettåriga handlingsplaner.

Uppföljning och rapportering

Inrapportering och uppföljning av resultat och uppföljning sker enligt *Rutin för övervakning och mätning*. Målen följs upp med stöd av resultatindikatorer, som redovisas i bilaga till detta dokument. Måluppfyllelse mäts årligen i relation till treårs mål och med beaktande av högskolegemensamma aktiviteter av utredningskaraktär 2017. Uppföljning av måluppfyllelse sker med utgångspunkt från 2016 om inte annat särskilt anges. Målen och måluppfyllelsen stäms av årligen vid ledningens genomgångar.

Budget

Aktiviteter kopplade till redovisade mål finansieras inom ramen för respektive verksamhets budget och av rektors strategiska medel när det gäller särskilda satsningar.

Utgångspunkter för fastställande av mål

Högskolor och universitet har ett särskilt ansvar, enligt högskolelagen kap 1§5, att i sin verksamhet främja en hållbar utveckling. Vidare utgör internationella, nationella och regionala miljömål ett ramverk som högskolan ska förhålla sig till. Viktiga styrdokument för målarbetet har varit högskolans övergripande strategier – vision, mission, mål och angivet fokusområde, den hållbara högskolan – samt högskolans policy för hållbar utveckling och uppdaterad miljöaspektsförteckning.

Inspiration har också hämtats dels från rapporten *The University of Borås as a sustainable university*, som handlar om hur högskolan kan utvecklas till ett hållbart lärosäte utifrån en forskningscentrerad modell, dels från genomförd utvärdering av hållbarhetsarbetet vid Högskolan i Borås hösten 2015. Ledning, medarbetare och studenter intervjuades i syfte att fånga upp erfarenheter, tankar och idéer kring integration av hållbar utveckling i verksamheten. Utvärderingen utmynnade i konkreta rekommendationer för det fortsatta utvecklingsarbetet.

Högskolans målarbete påverkas också av FN:s nya globala hållbarhetsmål, se bild nedan. Dessa mål kommer att vägleda policy och finansiering på global nivå de kommande 15 åren, och därmed också högskolans verksamhet. FN:s mål speglar de tre dimensionerna av hållbar utveckling och de 17 målen är samtidigt beroende av och överlappar varandra. Den stora utmaningen för högskolan blir att implementera målen i verksamheten.

Högskolegemensamma mål för hållbar utveckling 2017-2019

Det övergripande målet för högskolans hållbarhetsarbete är att öka integrationen av hållbar utveckling i utbildning, forskning, samverkan och på campus. Detta innefattar att minska organisationens negativa inverkan på miljön.

UTBILDNING

Mål 2017-2019

Följande mål ska vara uppfyllda vid utgången av år 2019:

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

1. Samtliga utbildningsprogram innehåller ett introduktionsmoment i hållbar utveckling i syfte att ge studenterna en grund för fördjupning och breddning inom hållbar utveckling i relation till ämne och profession.
2. Samtliga utbildningsprogram med antagning hösten 2016 eller senare innehåller minst en obligatorisk kurs som är hållbarhetsdiplomerad.
3. En fördjupad behandling av hållbar utveckling, i relation till ämne och professionsinriktning, sker i samtliga utbildningar på avancerad nivå. För att främja en sådan utveckling integreras ett moment som speglar olika ämnesperspektiv på hållbar utveckling i högskolans masterutbildningar.
4. Studenternas problemställningar i självständiga arbeten belyser i ökad utsträckning ämnet i relation till hållbar utveckling.
5. Utbildningsplaner för samtliga programutbildningar innehåller examensmål och/eller lokala utbildningsmål med relevans för hållbar utveckling.
6. Andelen lärare som genomgått utbildning i lärande för hållbar utveckling har ökat.

Forskarutbildning

7. Högskolans forskarutbildningar innehåller ett utbildningsmoment, där doktoranderna relaterar sitt forskningsämne till hållbar utveckling.

Resultatindikator, se bilaga

Utredningsmål 2017

Behov av kompetensförstärkning för att uppnå en ökad fördjupning och breddning av integrationen av hållbar utveckling i utbildningen utreds, och planer för kompetensutveckling/-förstärkning tas fram.

Ansvarig för utredningsmål
Rektor

FORSKNING

Mål 2017-2019

Följande mål ska vara uppfyllda vid utgången av år 2019:

1. Omfattningen av publikationer som behandlar hållbar utveckling respektive bidrar till att lösa samhällsutmaningar kopplade till hållbar utveckling har ökat inom samtliga forskningsområden.
2. Högskolan i Borås har medverkat i fem ansökningar till Horizon 2020, eller motsvarande, gällande flervetenskaplig forskning med relevans för hållbar utveckling. Högskolan har varit huvudansvarig för en av ansökningarna.
3. Högskolan har genomfört årliga forskningskonferenser på temat hållbar utveckling med representation från högskolans forskningsområden.

Resultatindikator, se bilaga

Utredningsmål 2017

Under året görs en kartläggning av forskningskompetens inom hållbar utveckling i syfte att identifiera gemensamma frågeställningar som kan bilda utgångspunkt för forskningsprojekt med relevans för samhällsutvecklingen

I kartläggningen ingår att dokumentera och samordna beskrivningar av respektive forskningsområdes sätt att belysa hållbar utveckling. Kopplingen till FN:s hållbarhetsmål ska identifieras

Ansvarig för utredningsmål
Prorektor

SAMVERKAN

Mål 2017-2019

Följande mål ska vara uppfyllda vid utgången av år 2019:

1. Näringsliv, kulturliv och offentlig verksamhet involveras i högre utsträckning i, av högskolan anordnade, konferenser, seminarier, workshops och projekt med relevans för hållbar utveckling.
2. Högskolans aktiva deltagande i regionala, nationella och internationella nätverk/organisationer inom hållbar utveckling har ökat.
3. Högskolan främjar studenternas medverkan i samverkansaktiviteter (i enlighet med mål 1 under samverkan ovan).

Resultatindikatorer, se bilaga

CAMPUS

Området campus innefattar hållbar resursanvändning i organisationen samt stödande mål och aktiviteter i syfte att högskolan ska vara ett hållbart lärosäte som trovärdigt och övertygande kan kommunicera detta.

Hållbar resursanvändning

Mål 2017-2019

Följande mål ska vara uppfyllda vid utgången av år 2019:

Klimatpåverkan och energi

1. Högskolan har minskat koldioxidutsläppet från tjänsteresor med minst 10 % per årsarbetskraft.
2. Användningen av distansteknik som alternativ till såväl möten som utbildningstillfällen har ökat.
3. Högskolan har minskat den totala energianvändningen med minst 7 %.

Upphandling

4. Högskolan ställer hållbarhetskrav, utifrån ett livscykelperspektiv, på all upphandling och direktupphandling som sker i egen regi.

Återanvändning och återvinning

5. Högskolan i Borås har minskat det totala avfallet med minst 5 % och det brännbara avfallet med minst 10 % genom att
  - undvika att avfall uppkommer,
  - ha en effektiv och verksamhetsanpassad källsortering av högskolans avfall och
  - återanvända avfallet och ställa krav på leverantörer vid upphandling och inköp samt upprätta och tillämpa rutiner för återanvändning och återvinning, med fokus på möbler och IT.
6. Högskolan i Borås har minskat pappersförbrukningen med 15 %, genom ökad digitalisering och ökad styrning av utskrifter.
7. Förekomsten av kemiska produkter som finns upptagna i SIN-listan har minskat, och där så har varit möjligt, ersatts med mindre miljöbelastande produkter.

Resultatindikatorer, se bilaga

Utredningsmål 2017

1. Förutsättningar för att införa klimatkompensation till en intern fond för strategiska hållbarhetsåtgärder och klimatprojekt i verksamheten undersöks.
2. Alternativa sätt för att underlätta medarbetares och studenters användning av allmänna kommunikationer och miljövänliga fordon för resor till och från arbetsplatsen utreds.

Ansvarig för utredningsmål

Utredningsmål 1: Rektor

Utredningsmål 2: Förvaltningschef

Stödande aktiviteter – hållbart campus

Utredningsmål 2017

I syfte att vidareutveckla campus till ett hållbart campus undersöks

- förutsättningar för att ta fram mål och aktiviteter för 2018-2019 gällande såväl den fysiska miljön (inklusive lärandemiljön) som bemötande (värdegrund)
- hur den sociala och den ekonomiska dimensionen inom området kan lyftas fram tydligare, inklusive avvägningar mellan dessa och den miljömässiga dimensionen. I detta ingår också att undersöka förutsättningarna för att använda vägledningen för socialt ansvarstagande (ISO 26000) som ett stöd för systematiskt förbättringsarbete gällande jämställdhet och arbetsvillkor.
- hur högskolan, gentemot studenter, medarbetare och externa aktörer, kan bli bättre på att synliggöra och kommunicera hållbarhetsarbetet i syfte att främja engagemang och samverkan.

Ansvarig för utredningsmål

Rektor

Bilaga – mätning av måluppfyllelse; resultatindikatorer

UTBILDNING

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

1. Antal och andel utbildningsprogram som innehåller ett högskolegemensamt introduktionsmoment i hållbar utveckling.
2. Antal nominerade och diplomerade HU-kurser, totalt och per utbildningsprogram, på respektive akademi.
3. Antal och andel masterutbildningar med ett integrerat och fördjupat HU-perspektiv.
4. Antal examensarbeten
  - med hållbar utveckling, eller motsvarande, som nyckelord
  - som belyser ämnet i relation till hållbar utveckling (uppföljning med utgångspunkt från 2017).
5. Löpande uppföljning och översyn av utbildningsplaner i verksamheten.
6. Andelen lärare som genomgått utbildning i lärande för hållbar utveckling.

Forskarutbildning

7. Antal forskarutbildningar med ett integrerat utbildningsmoment inom hållbar utveckling.

Övrig indikator som följs upp

8. Studenternas medvetenhet och uppfattning om högskolans integration av hållbar utveckling i verksamheten, med fokus på utbildning, analyserad via en årlig studentenkät (Studentbarometern).

FORSKNING

1. Antal publikationer där hållbar utveckling är integrerat i enlighet med instruktioner i DIVA.
2. Antal ansökningar, med ett flervetenskapligt perspektiv på hållbar utveckling, som skickats till Horizon 2020 eller motsvarande.
3. Genomförda forskningskonferenser och redovisning av presentationer, totalt och uppdelat per forskningsområde.

SAMVERKAN

1. A/ Antal samverkansaktiviteter/-projekt (publika konferenser, föreläsningar, seminarier, workshops, forskningsprojekt och samarbetsavtal) med fokus på hållbar utveckling, centralt och på respektive akademi, inklusive centrumbildningar (uppföljning med utgångspunkt från 2017)
B/ Externt deltagande i forskningskonferenser och utvärdering av relevansen för näringsliv och offentliga sektorn
2. Uppföljning av högskolans medlemskap och aktivitet i olika HU-nätverk/-organisationer regionalt, nationellt och internationellt
3. Studentdeltagande i samverkansaktiviteter/-projekt arrangerade av Högskolan i Borås

Övriga indikatorer som följs upp

4. Mätning av medial exponering gällande högskolan som opinionsbildare inom hållbar utveckling

CAMPUS

Hållbar resursanvändning

Klimatpåverkan och energi

1. Utsläpp av koldioxid som orsakas av resor i tjänsten per årsarbetskraft specificerat enligt följande:
  - Flygresor (korta respektive långa resor)
  - Bil (egen bil, hyrbil, taxi)
  - Tågom möjligt uppdelat på utbildnings-, forsknings-, samverkans- och stödverksamhet
2. Användningsgrad gällande högskolans digitala distansteknik
3. Energiförbrukning i kWh och kg CO₂ totalt uppdelat på:
  - Verksamhetsel
  - Övrig energianvändning (fastighetsel, värme, kyla)
  - Andel förnyelsebar energi av den totala energianvändningen

Upphandling

4. Andel genomförda upphandlingar och direktupphandlingar med hållbarhetskrav utifrån ett livscykelperspektiv samt ekonomiskt värde av dessa

Återanvändning och återvinning

5. Total mängd avfall uppdelat på fraktioner
6. Förbrukad mängd papper
7. Minskning och/eller ersättning av kemikalier upptagna i SIN-listan mot, ur miljösynpunkt, bättre alternativ (uppföljning med utgångspunkt från 2017)

Stödande aktiviteter – hållbart campus

1. Antal inrapporterade respektive andel åtgärdade avvikelser och förbättringsförslag i avvikelssystemet
2. Antal genomförda
  - studentaktiviteter/-projekt inom hållbar resursanvändning i samarbete med verksamhetsstödet
  - campusrelaterade aktiviteter och utvecklingsprojekt i samarbete med högskolans forskare
  - aktiviteter och samarbetsprojekt med fastighetsägare och restaurang inom området hållbar resursanvändning och klimatpåverkan

Övriga resultatindikatorer som ska inrapporteras årligen, men som inte är direkt kopplade till de detaljerade målen, framgår av rutinen för övervakning och mätning.